

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko C. S.A. w K.
o zadośćuczynienie i ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27
marca 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w
Świdnicy
z dnia 7 września 2023 r., sygn. akt VII Pa 34/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej C. S.A. w K. na rzecz powoda M. M.
1.350 (jeden tysiąc i trzysta pięćdziesiąt) z odsetkami z art. 98 §
1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrokiem z 7 września 2023 r. oddalił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy z 23 marca 2023 r. w sprawie z powództwa M. M. przeciwko C. S.A. w K. o zadośćuczynienie i ustalenie, zasądzającym od strony pozwanej na rzecz powoda 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od 4 czerwca 2018 r. oraz ustalił, że strona

pozwana ponosi odpowiedzialność wobec powoda za skutki choroby zawodowej, które ujawnią się w przyszłości.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację oparł się na ustaleniach Sądu I instancji, które jako poczynione prawidłowo przyjął za własne. Praca powoda odbywała się w dużym zapyleniu, braku właściwych środków ochrony osobistej wskutek braku masek lub też posiadania masek będących w dyspozycji pracowników, ale nie spełniających wymagań ochrony dróg oddechowych przed przedostawaniem się do układu oddechowego pyłu wolnej krzemionki krystalicznej, niezidentyfikowania czynnika szkodliwego pyłu wolnej krzemionki krystalicznej w okresie do 2010 r., niezapoznania powoda z informacją o ryzyku zawodowym, braku w skierowaniach na badania lekarza medycyny pracy informacji o zapewnieniu o czynnikach szkodliwych i nie wykonaniu w tym kierunku żadnych badań, występowania w zakładzie pracy szkodliwych warunków pracy w tym narażenia na pył krzemionki o stężeniach przekraczających NDS i stanu narażenia powoda na ekspozycję pyłu wolnej; krystalicznej krzemionki i pyłu respirabilnego krystalicznej krzemionki w stężeniu przekraczającym NDS, sporządzania niewiarygodnych pomiarów poziomu zapylenia pyłem krystalicznej krzemionki w pomieszczeniach, w których były wykonywane pomiary, wykonywania pracy przez powoda bez środków ochrony indywidualnej z winy pozwanego, wielokrotnego przekraczania norm NDS.

Z opinii biegłego z zakresu BHP wynika, że strona pozwana nie zapewniła pracownikom należytej ochrony ani należytego szkolenia w zakresie zagrożenia pyłami krzemionki. Powód pracował w ekspozycji – na stanowisku pracy do którego był emitowany całkowity pył wolnej krystalicznej krzemionki i pył respirabilny krystalicznej krzemionki, który przenika przez oskrzela do płuc, zaś do roku 2010 pracodawca nie dokonał identyfikacji czynnika szkodliwego pyłu wolnej krystalicznej krzemionki dla zdrowia i życia pracowników narażając pracowników na ekspozycję pyłu wolnej krzemionki; Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny na skargę pracowników dokonał pomiarów, które wykazały przekroczenie najwyższych dopuszczalnych stężeń, pracownicy skarżyli się, na złe warunki pracy i podnosili, że były nieprawidłowo przeprowadzane pomiary - np. w miejscach gdzie zapylenie jest

najmniejsze, dochodziło do zasłaniania podczas pomiarów watą wlotów do urządzeń mierzących.

W ocenie biegłego pulmonologa procentowy uszczerbek na zdrowiu w związku z chorobą zawodową - pylicą płuc wynosi 20%, a aktualnie choroba zawodowa nie ogranicza powoda w codziennym funkcjonowaniu. W badaniu fizykalnym bez cech niewydolności układu oddechowego. Pylica krzemowa płuc może w przyszłości prowadzić do upośledzenia wydolności układu oddechowego, mimo zaprzestania ekspozycji. Co istotne biegły wskazał, iż palenie tytoniu nie przyczyniło się do wystąpienia krzemicy płuc, a kwestionowanie tego faktu przez pozwanego, jest po raz kolejny polemiką z ustaleniami faktycznymi negującymi bezzasadnie opinie specjalisty z dziedziny chorób płuc.

Zasądzone zadośćuczynienie jest wyważone, adekwatne do stopnia krzywdy doznanej przez powoda oraz uwzględnia okoliczności rozpoznawanej sprawy.

Zadośćuczynienie przyznawane na podstawie art. 445 § 1 k.c. ma charakter kompensacyjny, stanowi sposób naprawienia szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci doznanych cierpień fizycznych i psychicznych. O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien zatem decydować w zasadzie rozmiar doznanej krzywdy: stopień cierpień (ich intensywność, czas trwania, nieodwracalność następstw i inne podobne okoliczności). Niewymierny w pełni charakter tych okoliczności sprawia, że sąd przy ustalaniu rozmiaru krzywdy i tym samym sumy zadośćuczynienia ma pewną swobodę. Zasądzenie zadośćuczynienia oparte jest na przepisie prawa pozostawiającym sądowi sferę dyskrecji, czyli możliwość oceny, jaka kwota kompensacji krzywdy jest w danym, indywidualnym przypadku odpowiednia. Zadośćuczynienie nie powinno prowadzić do wzbogacenia pokrzywdzonego. Powinno jednak przedstawiać odczuwalną ekonomicznie wartość, a jego wysokość nie może sprowadzać się do kwoty symbolicznej. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej Sąd Rejonowy uzasadnił wysokość przyznanego zadośćuczynienia wskazując, że wziął pod uwagę zeznania powoda i świadka M. M.1 - odnośnie samopoczucia powoda i odczuwanych obecnie dolegliwości, a także opinię biegłej pulmonolog, wiek powoda, okoliczność, że w chwili zabiegu operacyjnego miał dwoje małych dzieci, które wymagały uwagi i sprawności rodziców, a powód w związku z tym, że nie mógł wielu rzeczy z dziećmi

robić miał problemy emocjonalne, podobnie jak i fakt, że jako jedyny żywiciel rodziny został pozbawiony możliwości zarobkowania, pogarszający się stan zdrowia. Natomiast odnosząc się do zarzutu, iż ZUS wypłacił wnioskodawcy jednorazowe odszkodowanie w kwocie 16.000 zł wskazał, iż w/w okoliczność nie ma znaczenia dla wysokości przyznanego powodowi zadośćuczynienia. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2023 r., I PSKP 30/2 nie ma podstaw do obniżenia zadośćuczynienia należnego poszkodowanemu (art. 445 § 1 k.c.) o otrzymane z ubezpieczenia społecznego jednorazowe odszkodowanie, jeżeli zostało ono zużyte na pokrycie kosztów wynikłych z uszkodzenia ciała, co spowodowało zmniejszenie odszkodowania (art. 444 § 1 k.c.), ponieważ taka przede wszystkim jest funkcja jednorazowego odszkodowania.

Z analizy motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika, by Sąd Rejonowy wadliwie określił przesłanki decydujące o rozmiarze odpowiedniej sumy zadośćuczynienia lub doprowadził do dysonansu między poprawnie sformułowanymi przesłankami w ujęciu ogólnym, a zindywidualizowanymi przesłankami dotyczącymi powoda, arbitralnie i dowolnie kształtując wysokość zadośćuczynienia. Skarżący mimo postawienia zarzutu w tym przedmiocie, nie przedstawił natomiast bliższej argumentacji przekonującej, że zadośćuczynienie zostało przyznane w kwocie nieadekwatnej do doznanej krzywdy i istotnie zawyżonej.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na fakt, iż: „jest ona oczywiście uzasadniona wobec rażących naruszeń przez Sąd Okręgowy w Świdnicy przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku, skutkujących wydaniem rozstrzygnięcia niezgodnego z prawem oraz rzeczywiście istniejącym stanem faktycznym, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły na wynik przedmiotowej sprawy. W szczególności. Sąd wyrokował w oparciu o materiał dowodowy zebrany i oceniony w sposób skrajnie jednostronny, wybiórczy z pominięciem wielu istotnych dowodów przedstawionych lub wnioskowanych przez Pozwanego, w sprawie brak jest podstaw do wyrokowania wobec błędów w zakresie subsumpcji ustalonego stanu faktycznego do norm przepisów prawa

materialnego, braku jest podstaw do orzeczenia o skutkach wydanego wyroku dla przyszłych, mogących wystąpić skutków choroby zawodowej powoda powodujących zwolnienie powoda z obowiązku wykazania przynajmniej znaczącej części podstaw prawnych i/lub faktycznych dotyczących zasadności ewentualnego przyszłego roszczenia wobec pozwanego, a to wobec niebudzących wątpliwości ustaleń, że powód był lub nawet nadal jest nałogowym palaczem papierosów co może skutkować wieloma negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi dla powoda mogącymi w sposób znaczący wpłynąć na zakres zmian chorobowych u powoda”.

Powód wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skargę kasacyjną wnosi się od prawomocnego wyroku (art. 398¹ § 1 k.p.c.), co tłumaczy wymagania stawiane podstawom przedsądu.

Należy zatem odróżnić zakresowo i przedmiotowo podstawy kasacyjne od szczególnej podstawy przedsądu (art. 398³ § 1 k.p.c. i art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Są to odrębne elementy skargi kasacyjnej.

Podstawy kasacyjne (art. 398³ § 1 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, dlatego nie zastępują podstawy przedsądu, nawet tej szczególnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna ma na uwadze indywidualny interes strony w przyjęciu jej skargi kasacyjnej do rozpoznania. O ile zasadne podstawy kasacyjne mogą prowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej (art. 398¹⁴ k.p.c. *a contrario*), to od szczególnej podstawy przedsądu, wymaga się samodzielnego wskazania naruszenia prawa i wykazania, iż objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania jako oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Brak jest tego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Pozwany oczywistą zasadność skargi kasacyjnej łączy z podniesionymi zarzutami podstaw kasacyjnych z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. - *„wobec rażących naruszeń przez Sąd Okręgowy w Świdnicy przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku, skutkujących wydaniem rozstrzygnięcia niezgodnego z prawem oraz rzeczywiście istniejącym stanem faktycznym, które to uchybienia niewątpliwie wpłynęły na wynik przedmiotowej sprawy”*.

Nie jest to wystarczające do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, czyli podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Oceny tej nie zmienia również dalsza treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na etapie przedsądu, w ocenie zarzutów materialnych wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wiążą ustalenia faktyczne na których oparto zaskarżony wyrok. Związanie w tym zakresie wynikające z art. 398¹³ § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie na etapie przedsądu, gdyż w przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu i późniejszym rozpoznaniem zarzutów materialnej podstawy kasacyjnej z ograniczeniami wynikającymi z tego przepisu a także z art. 398³ § 3 k.p.c. Z mocy tego przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może być podstawą zarzutu kasacyjnego, gdyż wprost dotyczy ustalania faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Konsekwentnie nie może też składać się na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Ustalenia dotyczące szkody, w tym krzywdy pracownika należą do sfery faktów. Ustalenia Sądu powszechnego w tym zakresie wiążą Sąd Najwyższy. Identyczne związanie wynika z ustaleń w kwestii związku przyczynowego (art. 361 k.c.). Przeprowadzenie postępowania dowodowego to zadanie sądu powszechnego. Granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed sądem powszechnym. Sąd Najwyższy związany jest zatem ustaleniem, że powód doznał krzywdy jako przesłanki do ustalenia zadośćuczynienia na podstawie art. 445 k.c.

Z tych względów wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej nie podważa ustaleń faktycznych ani materialnej podstawy rozstrzygnięcia zaskarżonego wyroku. Nie ma zatem podstaw do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ i § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 5, § 9 ust. 1 pkt 2, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (wpz 50.000 zł – stawka minimalna 3.600 zł x 75% x 50%).

[SOP]

[a.ł.]